

**Gemeente
Rotterdam**

Hoofdpijnen nieuwe armoede- en schuldenbeleid 2023-2026

*We staan klaar voor Rotterdammers met financiële
problemen*

Van

Wethouder E. Yigit

Datum

11 oktober 2022

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Probleemschets: Armoede is meer dan weinig geld	6
3 Visie	13
4 Ambitie	14
5 Doelen	15
11. Vertaling doelen naar acties	17

Inleiding

Voor u ligt de hoofdlijnennotitie voor de nieuwe armoede- en schuldenaanpak 2023-2026. Met realistische, maar ook ambitieuze doelen. Naast dit document ontvangt u ook een Actieplan geldzorgen, deze is voor de korte termijn. In het voorjaar volgt een beleidsplan voor de periode 2023-2026. Deze hoofdlijnennotitie vormt de basis van het nieuwe beleidsplan dat we de komende maanden met input vanuit de stad gaan opstellen. In dit beleidsplan komt te staan hoe we onze ambities en doelen willen uitvoeren. Dit doen we samen met de gemeenteraad, Rotterdammers, samenwerkingspartners en wetenschappers.

De komende vier jaar gaan we door op de ingeslagen weg én bewandelen we nieuwe wegen om armoede- en schuldenproblematiek in onze stad te voorkomen en verder aan te pakken. Deze hoofdlijnennotitie is geschreven op basis van onze ervaring in de afgelopen collegeperiode en sluit aan op de ambities in het coalitieakkoord *Een stad*. Ook zijn er diverse gesprekken geweest met Rotterdamse en nationale partners. Daarnaast is er input vanuit de door Rotterdammers (waaronder ervaringsdeskundigen) opgestelde [armoede agenda](#) in verwerkt.

De afgelopen collegeperiode is veel ingezet op de aanpak van armoede en schulden en zijn er veel projecten opgestart. Ook zijn er verbindingen met partners in de stad gelegd en hebben we samen het taboe rondom geldproblemen verder doorbroken. Door corona, de stijgende (energie)kosten en toenemende inflatie zijn armoede en schulden meer zichtbaar geworden, maar nemen de problemen ook toe en raakt het meer Rotterdammers. Dit vraagt om een nieuwe aanpak.

Een belangrijke basis voor de nieuwe aanpak van armoede en schulden is het factorenmodel (Stoorvogel en Wiering, 2022), een wetenschappelijk fundament voor het maken en uitvoeren van beleid. Het laat zien welke factoren daadwerkelijk bijdragen aan het kansrijk, veilig en gezond leven van kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen en hoe ze daarop van invloed zijn. Ook de factoren die samenhangen met armoede en schulden. Zo kunnen we beter onderbouwde beslissingen nemen over bijvoorbeeld de inzet van tijd en geld. Meer uitleg staat op pagina 11.

Actieplan geldzorgen

Tijdens de uitwerking van een nieuw beleidsplan zitten we uiteraard niet stil. Meer dan ooit komen Rotterdammers door de hoge inflatie en energieprijzen in financiële moeilijkheden.

De komende periode is het ontzettend belangrijk dat we Rotterdammers met (dreigende) geldproblemen zo goed mogelijk ondersteunen. Want steeds meer Rotterdammers krijgen hun huishoudboekje niet meer sluitend. We moeten voorkomen dat meer Rotterdammers in de armoede terecht komen. Daarom zetten we ook in, voor zover dit binnen onze wettelijke en financiële mogelijkheden ligt, op inkomensondersteuning van deze groep. U ontvangt hiervoor separaat een actieplan.

Over armoede en schulden

Armoede en schulden zijn hardnekkige problemen. Ze gaan vaak hand in hand. Het leven in armoede gaat over veel meer dan alleen financiële problemen. De mate waarmee mensen te maken hebben met armoede en schulden bepaalt de kwaliteit van leven. Het raakt alle onderdelen van het leven, zoals kansen in het onderwijs, kansen op de arbeidsmarkt,

ontwikkeling van kinderen, participatie aan de samenleving, sociale contacten. Voor veel Rotterdammers is leven niet meer dan over-leven en dagelijkse stress om de dag weer door te komen.

Soms is armoede het gevolg van gebeurtenissen en soms juist de oorzaak, maar vaak lopen oorzaak en gevolg door elkaar heen. Daarom moet de oplossing van het complexe armoede en schuldenprobleem niet alleen gezocht worden in het verbeteren van de financiële situatie.

Kinderarmoede

We vinden het belangrijk dat de komende vier jaar extra aandacht is voor kinderen die opgroeien in armoede. Deze armoede moet aantoonbaar verminderen en we willen meer kansen voor deze kinderen creëren, met effectieve acties voor deze doelgroep. We doen dit onder andere samen met het Onderzoeksprogramma Kinderarmoede (de bijzonder hoogleraar aan de Erasmus Universiteit en de lector aan de Hogeschool Rotterdam). Deze samenwerking biedt veel kansen om goed en effectief beleid te maken zodat deze kinderen met meer kansen kunnen opgroeien. Armoede remt namelijk de ontwikkeling en kansen van kinderen waardoor de kans groot is als volwassene ook weer in armoede leven, en hun kinderen ook weer (intergenerationele overdracht van armoede). Er is een aantoonbare relatie tussen armoede en andere problemen. Ook is armoede slecht voor de ontwikkeling van de hersenen van kinderen. Deze ontwikkeling is onomkeerbaar. Om de intergenerationele overdracht van armoede te doorbreken, is het dus belangrijk ons te richten op het creëren van gelijke kansen voor kinderen en jongeren.

Cijfers

In Rotterdam leeft ongeveer 18.5% van de huishoudens van een inkomen tot 110% van het Wettelijk Sociaal Minimum (WSM). Ook ontstaat er momenteel een steeds grotere 'fragiele middenklasse'. Deze Rotterdammers kunnen door alle stijgende kosten en inflatie onverwachte kosten steeds minder goed opvangen. Het Nibud verwacht dat één op de drie huishoudens worstelt met het rond krijgen van hun huishoudboekje.

Uit de berekeningen van het Nibud eerder dit jaar blijkt dat de totale uitgaven van een gezin met een inkomen van 2 keer modaal met € 188 zijn gestegen in vergelijking met januari 2021. Deze stijging komt vooral door de energiekosten die met € 128 zijn gestegen (bij gelijkblijvend verbruik). Boodschappen zijn voor dit gezin zo'n € 55 per maand duurder geworden. Nieuwe cijfers, in de laatste Minima Effect Rapportage (MER) van juli 2022, laten een nog hogere inflatie laten zien. En het ziet er vooralsnog niet naar uit dat dit gaat dalen. Deze MER wordt los van deze notitie naar u verzonden.

Rol van het Rijk

De grote stijgingen van kosten van levensonderhoud zijn ook van invloed op de armoede- en schuldenaangepak van de gemeente. De vraag is hoe we Rotterdammers voldoende kunnen ondersteunen binnen de beperkte wettelijke mogelijkheden en middelen. Om dit te kunnen doen, is een systeemverandering vanuit het Rijk nodig is. Denk aan een hoger minimumloon, hogere uitkeringen of hogere toeslagen van de belasting, lagere incassokosten en een ander systeem voor toeslagen.

Op Prinsjesdag 2022 is aangekondigd dat het Rijk voor 2023 veel budget vrijmaakt om de koopkracht van de Nederlanders op peil te houden. Hoe dit precies uitpakt, volgen we op de voet. En uiteraard lobbyen we actief richting het rijk om veranderingen te stimuleren.

Gezamenlijk

Om op de langere termijn mensen uit armoede en schulden te helpen, is het belangrijk perspectief op een betere toekomst te bieden. Dit is de enige weg uit armoede. Om dit voor elkaar te krijgen, moeten partijen zoals gemeente, Rijk, werkgevers en schuldeisers dit

probleem gezamenlijk aanpakken. Hiervoor slaan we als college graag de handen ineen om samen met u als gemeenteraad, samen met de stad en wetenschappelijke kennis te werken aan deze complexe opgave.

1. Probleemschets: Armoede is meer dan weinig geld

1.1 Definitiebepaling

Armoede

Armoede wordt meestal vastgesteld op basis van het inkomen, bijvoorbeeld met een grens van 110% van het wettelijk sociaal minimum (WSM). Maar dit geeft eigenlijk geen inzicht in de daadwerkelijke financiële situatie van Rotterdammers. Door bijvoorbeeld schulden, inflatie, levensgebeurtenissen (zoals een echtscheiding) en stijgende kosten kunnen ook Rotterdammers met een hoger inkomen geldzorgen of geldproblemen hebben. Door toenemende inflatie en de hoge energieprijzen in 2022 krijgt een steeds groter wordende groep Rotterdammers hiermee te maken. Dit zijn vaak ook 'werkende armen' met een inkomen boven de inkomensgrenzen die geen ondersteunende financiële voorzieningen krijgen.

Armoede is breder dan alleen een financieel probleem. Volgens de Europese commissie zijn mensen arm *'wanneer de materiële, culturele en sociale middelen onvoldoende zijn om op een manier te leven die als minimaal aanvaardbaar wordt gezien in de samenleving waarin men leeft'*.

De vraagstukken en uitdagingen die met armoede samenhangen, gaan dan ook over verschillende aspecten (materieel, cultureel, sociaal, gezondheid), omdat oorzaken en effecten op elkaar inwerken en vaak op meerdere niveaus spelen (bijvoorbeeld kind, gezin, familie, buurt, school). Daarom hanteren wij eveneens deze definitie van de Europese commissie.

Schulden

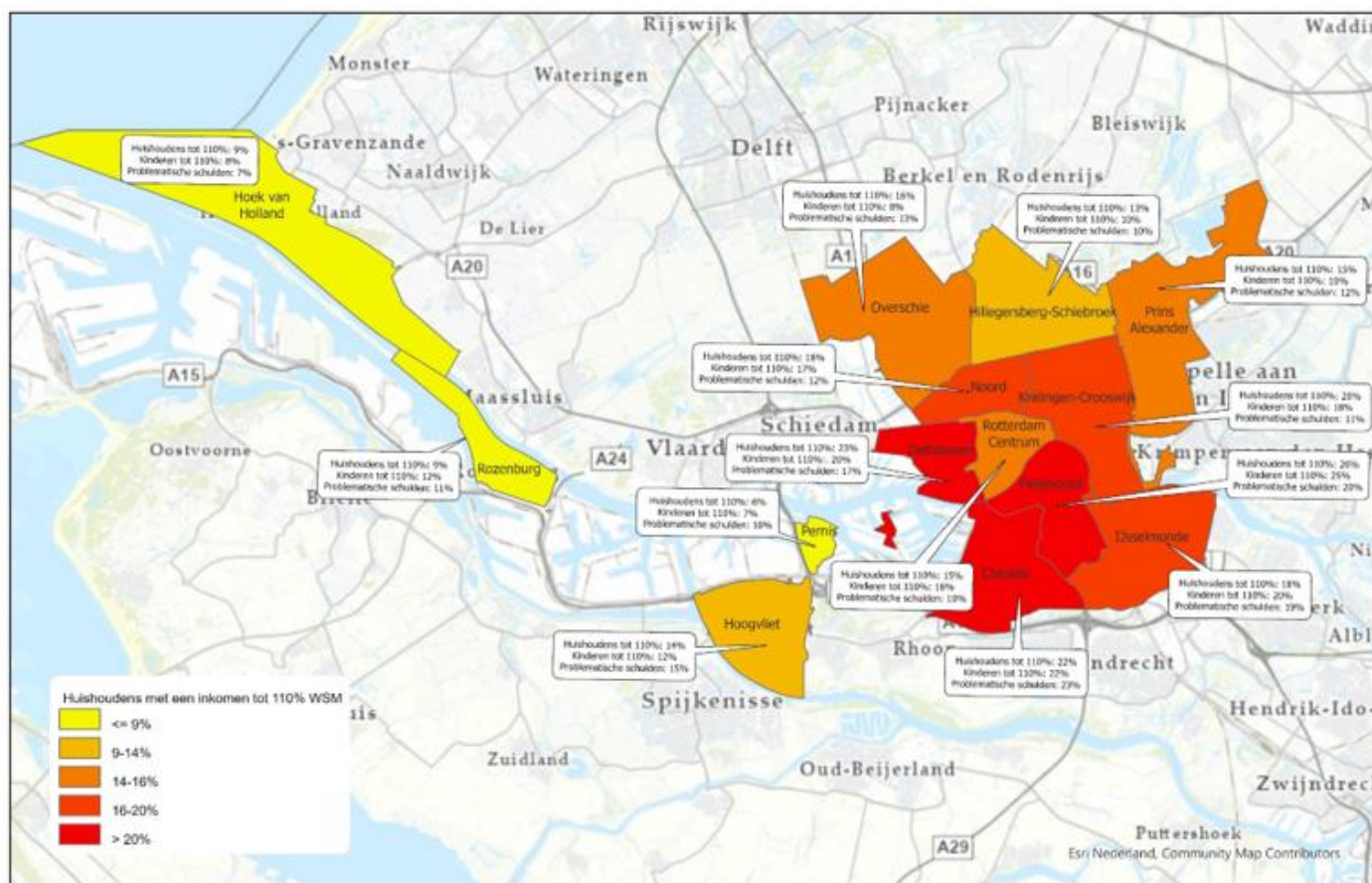
Niet elke schuld of betalingsachterstand is per definitie problematisch. Het is wel zo dat een kleine betalingsachterstand snel kan oplopen toe een grote betalingsachterstand. Als er dan meerdere betalingsachterstanden ontstaan die niet snel kunnen worden ingelopen, wordt het problematisch. Volgens de NNVK (branchevereniging voor schuldhulpverlening, sociaal bankieren en bewindvoering) is de volgende definitie van problematische schulden: *'Een problematische schuldsituatie is de situatie waarin te voorzien is dat een*

natuurlijke persoon schulden niet zal kunnen blijven afbetalen of is gestopt met afbetalen. In ieder geval een situatie waarin niet binnen 36 maanden alle openstaande vorderingen betaald kunnen worden (met een betalingsregeling)'.

1.2 De cijfers

De cijfers van Rotterdam met per gebied de percentages huishoudens met een inkomen tot 110% WSM, kinderen die opgroeien in armoede en problematische schulden:

*Deze cijfers komen uit de monitor Lage Inkomens 2021, welke reeds met uw raad gedeeld is. [Document RotterdamRaad - \[22bb003746\] Bijlage 2 behorende bij 22bb3743 over de Monitor Lage Inkomens 2022 - iBabs RIS](#)

1.2 Focus

Armoede en schulden zijn dus complexe problemen, waar niet één effectieve oplossing voor is. Omdat deze problematiek met zo veel verschillende factoren samenhangt, is er een integrale aanpak nodig.

Door inflatie en stijgende energieprijzen komen meer Rotterdammers in financiële problemen. Het beroep dat op de gemeente wordt gedaan, groeit de komende jaren. Als gemeente alleen, kunnen we niet voor iedere Rotterdammers een oplossing vinden.

Daarom moeten we actief samenwerken met partners in de stad én focus aanbrengen in ons eigen aanpak. We moeten keuzes gaan maken over wat we wel en niet gaan doen. Hierbij is het belangrijk dat we bepalen in hoeverre bepaalde ondersteuning bijdraagt aan het verminderen van het armoede en schuldenprobleem. We kijken naar de korte

termijneffecten (symptoombestrijding) en lange termijneffecten (uit de armoede raken) van het verminderen van armoede en schulden. Deze factoren bepalen mede hoe de mix van acties eruit komt te zien.

1.2.1 Afbakening gemeente/Rijk

Als gemeente hebben we geen rol bij inkomenspolitiek. Dat is wettelijk geregeld. Zoals DIVOSA dit op haar website beschrijft: *'Gemeenten vervullen hun rol als vangnet voor inwoners met een laag inkomen, die niet of moeilijk kunnen rondkomen. Zij richten hun minimabeleid in om mensen, ondanks een laag inkomen, mee te laten doen en een toekomst te bieden. Maar gemeenten kunnen en mogen geen inkomenspolitiek voeren.'*

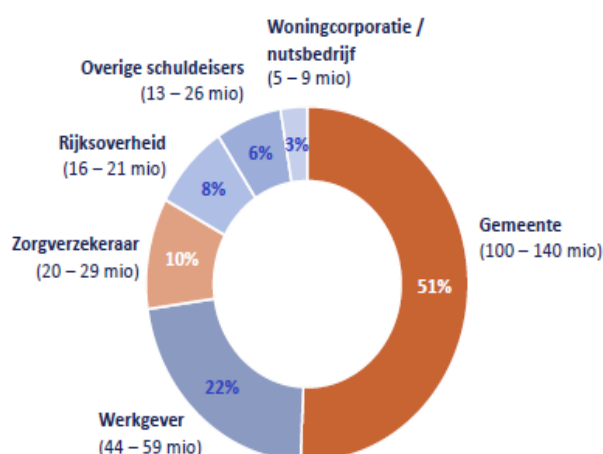
Dit betekent dat we Rotterdammers met een laag inkomen in hun inkomen zo optimaal mogelijk kunnen ondersteunen binnen de wettelijke kaders van o.a. de Participatiewet. Daarnaast werken we in het kader van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) aan preventie van geldproblemen en ondersteuning van Rotterdammers met (problematische) geldproblemen om er zo voor te zorgen dat we zoveel mogelijk Rotterdammers perspectief kunnen bieden.

Tegelijkertijd zien we wel een belangrijke rol om bij het Rijk aan te dringen op systeemveranderingen, zoals het verhogen van inkomsten en verlagen van lasten, om de belemmeringen waar we als gemeente tegen aan lopen aan te pakken.

2.2.2 Gedeelde verantwoordelijkheid

Uit onderzoek van de NVVK blijkt dat elke geïnvesteerde euro in schuldhelpverlening de maatschappij tot 2 euro oplevert. Dit effect is niet direct terug te zien, maar over meerdere jaren wel.

Grootste baten komen ten goede aan gemeenten, ook werkgevers, zorgverzekeraars en Rijksoverheid profiteren

Baten per partij toegelicht

De grootste besparingen komen ten goede aan de **lokale overheden** vanwege de besparingen op onder andere bijstandsuitkeringen, maatschappelijke opvang en kosten met betrekking tot dakloosheid.

Werkgevers besparen vooral op het voorkomen van ziekte en productiviteitsverlies als gevolg van werknemers met schulden.

Zorgverzekeraars besparen vooral op de zorgkosten, zowel voor de eerstelijns- als de tweedelijnszorg.

De **Rijksoverheid** bespaart op kosten m.b.t. WW-uitkeringen. Daarnaast zal er als gevolg van een toename van het aantal werkenden meer Inkomstenbelasting geïnd worden.

De baten voor **schuldeisers** bestaan uit het deel van de schulden dat met een schuldregeling toch geïnd kan worden, dat anders afgeschreven had moeten worden. Daarnaast vindt een vermindering van de kosten voor het incassoapparaat plaats.

Woningcorporaties en nutsbedrijven besparen op kosten m.b.t. afsluitingen en huisuitzettingen.

Bron: Het NVVK rapport: Meetbare en merkbare waarde van financiële hulpverlening: een nieuw perspectief, april 2022

Armoede en schulden kosten onze stad veel geld en het oplossen ervan is dus ook vanuit economisch perspectief nodig. Armoede treft niet alleen degenen die hiermee te maken hebben. Maar het raakt de gehele stad:

- Oplopende zorgkosten (WMO/zorgpremie) door bijvoorbeeld stress;
- Huisuitzetting (kosten maatschappelijke opvang);
- Uitval van kinderen op school (voortijdig schoolverlaters);
- Jeugdzorgkosten;
- Schuldeisers (vaak ook bedrijven) schelden veel schulden kwijt. Dit zijn voor hen gemiste inkomsten. Deze zijn soms te voorkomen door tijdig in te grijpen als schulden nog niet hoog zijn opgelopen;
- Het niet kunnen betalen van rekeningen brengt veel kosten met zich mee, zoals de deurwaarder en de incassokosten.

Het is daarom belangrijk dat de verantwoordelijkheid van het voorkomen en aanpakken van armoede en schulden gezamenlijk gedragen wordt. Als gemeente hebben we hier een grote (voorbeeld)rol in, door zelf allerlei interventies uit te zetten, maar ook door andere partijen te stimuleren om hun verantwoordelijkheid te nemen. We hebben ook andere bedrijven nodig die warm incasseren en goed zorgen voor hun werknemers met financiële problemen, (informele) organisaties waar Rotterdammers kunnen aankloppen met hun problemen en ook Rotterdammers die voor elkaar klaar staan van mens tot mens.

2.2.3 *Budget*

Het college investeert veel in het aanpakken van armoede. Het handhaaft de 11.3 miljoen euro per jaar van het vorige college en stelt daarnaast vijf miljoen per jaar extra ter beschikking. Dit geld zorgt ervoor dat we de ingezette weg kunnen continueren en daarnaast nog extra kunnen investeren.

Veel Rotterdammers hebben een laag inkomen, daarnaast neemt de inflatie flink toe. Het totale budget is onvoldoende om iedere Rotterdammer met financiële problemen volledig te ondersteunen (zowel met interventies als financieel). Daarom moet het college keuzes maken.

2.2.4 *Effect*

De afgelopen jaren heeft de gemeente Rotterdam gewerkt op basis van de Minima Effect Rapportage (MER). Deze rapportage van het Nibud heeft laten zien dat met de extra financiële middelen voor de aanpak van armoede en schulden de meeste Rotterdamse huishoudens konden rondkomen. Inmiddels is door de stijging van de kosten het gat tussen inkomsten en uitgaven voor levensonderhoud dusdanig gestegen, dat dit niet meer mogelijk is. De gemeente kan hier met inkomensondersteuning onvoldoende aan veranderen.

In de financiële paragraaf aan het einde van dit document geven we u meer inzicht in het beschikbare budget.

2.2.5 *Integraliteit van de aanpak*

Armoede staat niet op zichzelf en vraagt om een integrale aanpak:

- Gelijke kansen voor kinderen die opgroeien vraagt om een (armoede)inclusieve school, waar professionals werken die armoede kunnen herkennen, signaleren en daar ook naar handelen. Als een kind bijvoorbeeld zonder ontbijt naar school komt of geen bureau heeft om huiswerk aan te maken, kan de school signaleren en doorverwijzen voor verdere hulp.

- Energiearmoede: Rotterdammers met een laag inkomen wonen in de slechtst geïsoleerde huizen van de stad. Slecht voor hun gezondheid en voor de energierekening. Als gemeente moeten we met andere partijen werken aan betaalbare duurzame energiebronnen.
- Uit het factorenmodel (hierover meer op pagina 11), waarin heel veel wetenschappelijk onderzoek samenkomt, blijkt de sterke relatie tussen armoede en gezondheid. Mensen die in armoede leven, overlijden gemiddeld 5-7 jaar eerder dan mensen die niet in armoede leven.
- Sociale participatie is belangrijk bij het creëren van gelijke kansen. Rotterdammers met een laag inkomen hebben geen of te weinig geld hebben voor sociale participatie, zoals bijvoorbeeld deelnemen aan sport en cultuur. Als gemeente moeten we ervoor zorgen dat sport en cultuur toegankelijk is voor alle Rotterdammers.
- Een sociaal netwerk draagt bij aan het vinden van een goede baan. Tegelijkertijd is het vinden en onderhouden van een goed sociaal netwerk voor mensen met een laag inkomen heel lastig. Zij hebben bijvoorbeeld weinig geld om te reizen naar vrienden of familie of een verjaardagscadeau te kopen.
- Veel voedsel en spullen (zoals kleding en meubels) worden weg gegooid, maar er zitten ook mensen zonder. Daarom is het ook in het kader van armoede belangrijk om aandacht te hebben voor circulariteit.
- Rotterdammers met een beperking hebben vaak grotere financiële lasten, door hun beperking. Als gemeente moeten we hier aandacht voor hebben en onze dienstverlening op aanpassen.
- Mensen die in armoede leven en/of schulden hebben, zijn soms ook laaggeletterd. Doordat zij niet goed in staat zijn om hun post te lezen en hun administratie te doen, kunnen er snel schulden ontstaan.

Deze voorbeelden laten zien dat een integrale aanpak van armoede en schulden noodzakelijk is, met inzet van de gehele gemeentelijke organisatie. Bij ieder beleidsterrein en bij ieder beleidsvoorstel (en de uitvoering hiervan zowel in- als extern) moet gekeken worden in hoeverre het bijdraagt aan het verminderen van de armoede en schuldenproblematiek in de stad. Het is een continue gezamenlijke college en raadsverantwoordelijkheid.

De visie en ambities gaan over meerdere beleidsdomeinen. Het vervolg van deze hoofdlijnennotitie zich op de financiële component van armoede.

2.2.6 *Hoe komen we tot keuzes*

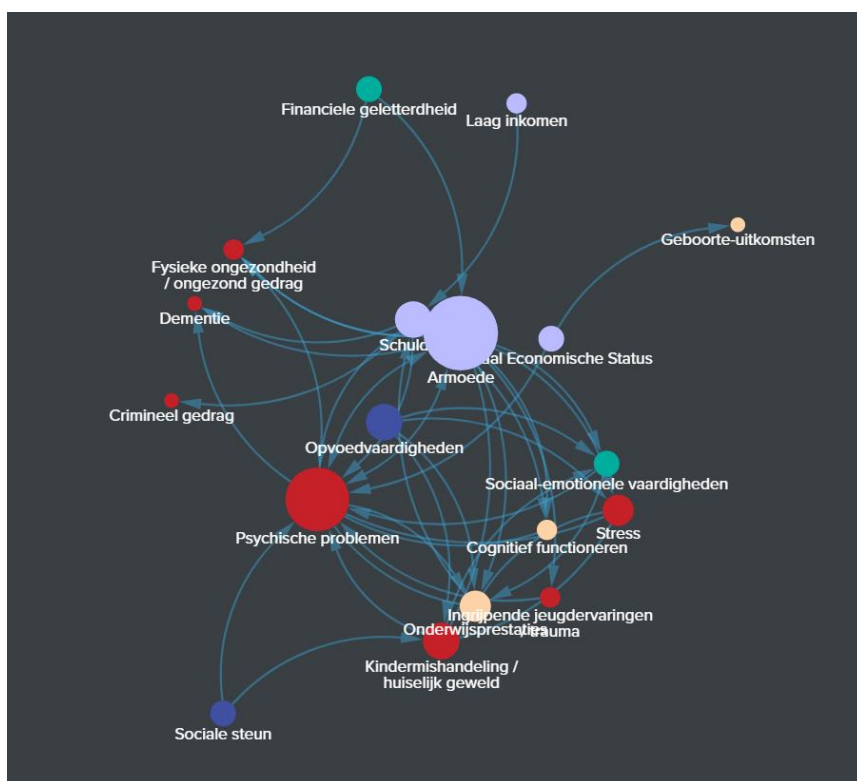
Focus aanbrengen is noodzakelijk om tot een goede en effectieve aanpak te komen. Als gemeente hebben we beperkt invloed hebben op het aanpakken van armoede en schulden, en ook het budget en de mogelijkheden zijn beperkt.

Één effectieve manier voor het oplossen van armoede en schulden is er niet. Daarom is het belangrijk te onderzoeken welke interventies het meest bijdragen en welke niet. We bekijken onder andere:

- Projecten die de vorige collegeperiode gestart zijn en we geëvalueerd hebben
- Projecten die in andere gemeenten (binnen- en buitenland) goed werken en we naar de Rotterdamse context kunnen vertalen
- Wetenschappelijk onderzoek dat inzicht geeft in bepaalde leidende principes

- Het factorenmodel: We maken gebruik van het factorenmodel in de totstandkoming van de nieuwe aanpak van armoede en schulden. Het factorenmodel is een wetenschappelijk fundament voor het maken en uitvoeren van beleid. Het laat zien welke factoren daadwerkelijk bijdragen aan het kansrijk, veilig en gezond leven van kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen en hoe ze daarop van invloed zijn. Op basis van dit model is ook in beeld gebracht wat de belangrijkste factoren zijn die samenhangen met armoede en schulden. Dat levert een selectie op van welke factoren het meest van invloed zijn op het leven in armoede en waarop armoede het meest van invloed is. Daarmee kunnen beter onderbouwde beslissingen worden genomen over bijvoorbeeld de inzet van tijd en geld. Het factorenmodel helpt ons dus om keuzes te maken zodat wat we doen uiteindelijk het meest effectief kan zijn.

Legenda:

Rood = risicofactor

Groen = versterkende factor

Blauw = beschermende factor

Lila = armoedeaspect

Geel = factor

De belangrijkste factoren die samenhangen met armoede: stress, psychische problemen, trauma en ingrijpende jeugdervaringen, sociaal-emotionele vaardigheden, opvoedvaardigheden, schoolprestaties, fysieke ongezondheid en ongezond gedrag, criminaliteit, dementie, huiselijk geweld en kindermishandeling, geboorte-uitkomsten, sociale steun, cognitief functioneren en financiële geletterdheid.

Daarnaast willen wij ook nieuwe inzichten en ervaringen opdoen om te kijken of dit inderdaad werkt. Dit kan betekenen dat we nieuwe projecten starten en deze goed evalueren op effectiviteit.

3 Visie

Toegankelijke dienstverlening voor alle Rotterdammers

- Armoede en schulden kunnen iedereen overkomen. Daarom moeten we ervoor zorgen dat Rotterdammers die dat nodig hebben gebruik kunnen maken van goed toegankelijke ondersteuning op basis van wederzijds vertrouwen. Daarom benaderen we de Rotterdammer ook proactief met het aanbod dat wij hebben.

Preventie, ondersteuning en perspectief

- De ondersteuning richt zich op het voorkomen van problemen (preventie), het uit de problemen komen (ondersteuning) en perspectief bieden. Om goed te weten wat Rotterdammers nodig hebben en te zorgen dat de ondersteuning laagdrempelig is, doen we dit samen met Rotterdammers en onze samenwerkingspartners in de stad.

Aanpak kinderarmoede

- We hebben speciale aandacht voor kinderen. Om de vicieuze cirkel van armoede te doorbreken en intergenerationele armoede te voorkomen, is het belangrijk zo vroeg mogelijk in het leven van kinderen ondersteuning te bieden. Zodat zij niet geremd worden in hun ontwikkeling door zorgen en problemen van hun ouders. Ook zorgt dit op lange termijn voor minder maatschappelijke kosten en ongewenste maatschappelijke gevolgen.

4 Ambitie

In dit hoofdstuk vertalen we onze visie naar onze ambities.

Het coalitieakkoord is duidelijk; we gaan door op de ingezette weg om armoede en schulden aan te pakken. Ook willen we de kinderarmoede omlaag brengen en het bereik van de inkomensondersteunende voorzieningen vergroten.

- **We helpen meer Rotterdammers uit de problematische schulden**
- We **verzachten** het leven met **financiële problemen met ondersteuning als het nog niet lukt deze op te lossen**.
- **We zorgen ervoor dat minder Rotterdammers en dus minder kinderen leven in armoede.** Met effectief en preventief beleid doorbreken we de intergenerationele 'viciuze armoedecirkel' zodat kinderen en jongeren een beter perspectief krijgen om zich gezond, veilig en kansrijk te ontwikkelen.

5 Doelen

In dit hoofdstuk vertalen we onze ambities naar doelen.

- 1. We benaderen meer Rotterdammers met financiële problemen proactief.**
 - Rotterdammers melden zich, onder andere vanwege wantrouwen in de gemeente, niet altijd bij de gemeente voor ondersteuning. Daarom moeten samenwerken met partners om deze Rotterdammers te vinden en benaderen.
- 2. Elke Rotterdammer die recht heeft op een inkomensondersteunende regeling, maakt daar gebruik van.**
 - Om het bereik te laten toenemen werken we aan de toegankelijkheid van regelingen.
 - We onderzoeken of we nog meer regelingen automatisch kunnen toekennen.
 - We zetten extra in op het bereik van regelingen voor kinderen, zodat zij beter mee kunnen doen in de maatschappij.
- 3. We maken een integrale aanpak voor het verminderen van het aantal kinderen in armoede.**
 - Binnen deze integrale aanpak werken we samen met andere beleidsterreinen, organisaties in de stad, wetenschap en kinderen.
- 4. We maken het hebben van financiële problemen actief bespreekbaar in de stad.**
 - Er heerst nog steeds veel taboe en schaamte rondom financiële problemen. Door het onderwerp bespreekbaar te maken, durven Rotterdammers zich eerder te melden met hun problemen. Om dit te bereiken, werken we intensief samen met partners in de stad aan communicatie en dialoog.
- 5. We vergroten de financiële redzaamheid van Rotterdammers**
 - Volgens het Nibud is financiële redzaamheid: 'Iemand is financieel redzaam wanneer hij weloverwogen keuzes maakt, zodanig dat zijn financiën in balans zijn op zowel korte als op lange termijn'. Het Nibud spreekt dus niet spreekt over financiële zelfredzaamheid, maar over financiële redzaamheid. Iemand is financieel redzaam als diegene zelf de vaardigheden heeft om inkomsten en uitgaven in balans te houden, of op tijd hulp inschakelt.
 - Door educatie verhogen we de financiële zelfredzaamheid, specifiek bij jongeren. Samen met het onderwijs werken we aan financiële educatie, bij voorkeur in een doorlopende leerlijn van Primair Onderwijs tot aan Hoger Onderwijs. We hebben extra aandacht voor jongeren die 18 worden, omdat er dan veel verandert.
- 6. In de ondersteuning aan Rotterdammers met financiële problemen bieden hebben we oog voor het individu.**
 - We gaan verder met het versimpelen van onze aanvraagformulieren.
 - We blijven inzetten op stress-sensitieve dienstverlening en hebben oog voor de mentale gezondheid van Rotterdammers.
 - In het maken en uitvoeren van het beleid werken we samen met ervaringsdeskundigen.

7. We vergroten de instroom van Rotterdammers in de schulddienstverlening en verkleinen de uitval tijdens trajecten.

- Het vertrouwen in de overheid is wankel. Daarom werken we voor de toegang naar schulddienstverlening samen met partners in de stad. In het kader van vroegsignalering gaan we door met projecten op basis van geleend vertrouwen in partners.
- Onze schulddienstverlening zo veel als mogelijk laten aansluiten bij de behoefte en vaardigheden van Rotterdammers met schulden.

8. We verzachten het leven in armoede voor Rotterdammers voor wie er (nog) geen perspectief is.

- We continueren inkomensondersteunende regelingen
- We faciliteren partners in de stad om Rotterdammers en kinderen die in armoede leven te ondersteunen om ervoor te zorgen dat ze kunnen meedoen in de maatschappij.
- We ondersteunen Rotterdammers met bijvoorbeeld de voedsel- en kledingbank. Ook hebben we aandacht voor circulair gebruik van producten.
- We werken samen met filantropische instellingen aan deze doelen.
- We vergroten we de financiële redzaamheid van Rotterdammers in een schuldtraject.

9. We incasseren onze vorderingen op een sociale manier

Wij vinden het belangrijk dat de gemeente zelf het goede voorbeeld geeft als schuldeiser. We spannen ons daarom in om het keurmerk sociaal incasseren, dat we als eerste gemeente van Nederland hebben gekregen, te behouden.

10. We stimuleren Rotterdamse bedrijven en organisaties om samen met ons armoede en schulden aan te pakken

We kunnen als gemeente niet alleen deze problematiek oplossen, naast dat we het Rijk nodig hebben zijn er ook veel Rotterdamse bedrijven en organisaties die hun steentje bijdragen. Dit gaan we de komende periode extra stimuleren door meer verbinding te leggen met deze bedrijven en organisaties en zo actief vraag en aanbod bij elkaar te brengen.

11. Vertaling doelen naar acties

In dit hoofdstuk staat hoe we doelen vertalen naar acties. De verdere uitwerking hiervan staat in het beleidsplan armoede en schulden dat voorjaar 2023 opgeleverd wordt. Er zijn drie belangrijke randvoorwaarden bij deze uitwerking: financiën, effectiviteit en externe partners.

6.1 Randvoorwaarden

1. Financiën

- Binnen de armoede en schuldenportefeuille zijn verschillende uitgaven te onderscheiden. De kosten worden deels gemaakt door de uitvoering van onder andere de Participatiewet voor de uitvoering van de bijzondere bijstand. Als we daarbij het coalitieakkoord en de kosten de samenwerking met de stad, het ondersteunen van Rotterdammers met financiële problemen, de inzet op vroegsignalering, de inzet op financiële redzaamheid, de stress sensitieve dienstverlening en overige reeds verplichte kosten ook meenemen, is er geen sprake van een vrij te besteden budget. Anders dan het gevormde fonds voor de aanpak van (kinder-)armoede (€ 20 miljoen in 2023 tot 2027). We lobbyen wel actief richting het Rijk om meer budget beschikbaar te stellen.
- In het coalitieakkoord is afgesproken het huidige beleid structureel aan te houden. Bij deze analyse worden de personeelslasten van deze portefeuille buiten beschouwing gelaten, net als de incidentele budgetten zoals bijvoorbeeld de energietoeslag. Dit betekent dat er beperkte ruimte is voor uitbreiding van de armoede en schuldenaanpak binnen deze portefeuille. Er moet vooral binnen de huidige aanpak gekeken worden naar veranderingen of verbeteringen en mogelijk naar de bijdrage van andere beleidsterreinen. Hierbij moeten keuzes gemaakt worden.
- In de begroting 2023 en verder is expliciet als risico aangegeven dat er naar verwachting veel meer aanspraak gedaan gaat worden op de schuldhelpverlening en de inkomensregelingen. Dit risico is nog niet te kwantificeren.

Een schematische verwerking van de begroting van de armoede en schuldenportefeuille:

	2023	2024	2025	2026
Wettelijke taak	22.075	22.075	22.075	22.075
Coalitieakkoord	23.441	23.441	23.441	23.441
Overige	7.333	7.333	7.333	7.333
Totaal	52.848	52.848	52.848	52.848
(x € 1.000)				

	2023	2024	2025	2026
Wettelijke taak	22.075	22.075	22.075	22.075
Coalitieakkoord	23.441	23.441	23.441	23.441
Overige	7.333	7.333	7.333	7.333
Totaal	52.848	52.848	52.848	52.848
(x € 1.000)				

2. Effectiviteit

- We vinden het van belang dat onze inzet effectief is. Dit kan blijken uit eigen evaluaties, uit wetenschappelijke onderzoeken of bijvoorbeeld door projecten die in andere steden goed werken naar Rotterdam te halen.
- We werken ook met het factorenmodel om zo te zien op welke factoren we moeten inzetten om het meeste effect te hebben op het voorkomen en aanpakken van armoede en schulden.

3. Externe partners

- We vinden het belangrijk niet alleen als gemeente te bepalen welke inzet nodig is voor de aanpak van armoede en schulden. Daarom betrekken we expliciet partners en ervaringsdeskundigen in de vorming en uitwerking van het beleid. Zij kunnen ons helpen bij de keuze van de juiste interventies. Zoals we eerder beschreven hebben is er een gedeelde verantwoordelijkheid nodig om tot een gedegen aanpak te komen, hiervoor hebben we ook organisaties in de stad nodig. Hun input nemen we mee. Daarnaast is om tot een effectieve inzet te komen ook input vanuit de wetenschap, zoals de lector en bijzonder hoogleraar kinderarmoede, nodig. Uiteraard blijven we ook graag met u als gemeenteraad in gesprek. Met deze verschillende invalshoeken denken we tot een effectief armoede en schuldenaanpak te komen.
- Deze gesprekken en consultaties lopen van november 2022 tot aan voorjaar 2023.